

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Talousmaantiede	Päivämäärä	12.6.2003
Tekijä(t)	Hanna Korhonen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	91
Otsikko	Norjalaiset ostoksilla Inarin ja Utsjoen rajakaupoissa – Ostosmatkailua vai arkirutiinien hoitoa?		
Ohjaaja(t)	KTT Heli Marjanen ja KTM Piia Nurmi		

Tiivistelmä

Rajakauppaa voidaan ilmiönä tutkia matkailumaantieteen, maantieteellisen vuorovaikutuksen ja kuluttajakäyttäytymisen teorioiden avulla. Tutkimusalueena on vähittäiskaupan toimintaympäristö Suomen ja Norjan rajaseudulla Inarin ja Utsjoen kunnissa. Tutkimuksen tarkoitus on kuvailla, millaista on alueen rajakauppa kauppiaan näkökulmasta. Tutkimuksessa tarkastellaan vähittäiskaupan toimintaympäristöä ja pohjoisnorjalaisten rajakauppoihin suuntautuvia ostosmatkoja. Primaarisena aineistona käytetään viittä teemahaastattelua ja yhtä avointa haastattelua. Sekundaarinen aineisto koostuu pääosin lehtiartikkeleista ja tilastoista.

Rajakauppa on ostosmatkailun muoto, jossa kuluttajat tekevät ostosmatkoja ylittäen samalla valtionrajan. Ostosmatkailussa kohdealueen vetovoima koostuu ostosympäristön laadusta, toiminnallisista ominaisuuksista ja vieraanvaraisuudesta. Negatiivisten vetovoimatekijöiden, kuten ei-toivottujen lieveilmiöiden puuttuminen on myös osa vetovoimaa. Lähtöalueen työntoimitekiäjät ovat vetovoimatekijöihin nähden käänteisiä. Rajakauppoihin suuntautuva ostosmatkailu on tavallisesti staattista ja lyhytkestoista eikä se välttämättä edellytä pitkäaikaista ennakkosuunnittelua ja säästämistä. Rajakaupassa asiointiin motiivina voivat olla utilitarismin tai hedonismin perustuvat hyödyt, jotka määrittelevät ostopäätösprosessin luonteen.

Valtionraja on yksi rajakaupan olemassa olon ehdoista. Ostosmatkaa suunnittelevan kuluttajan motivoimiseksi valtioiden ostosympäristössä on oltava riittävä kontrasti ja rajanylityksen on oltava riittävän helppoa. Saavutettavuus tarkoittaa muutakin kuin pelkkää fyysistä etäisyyttä. Rajalla olevat konkreettiset ja kokemukselliset esteet muodostavat toiminnallisen etäisyyden, joka vaikuttaa merkittävästi matkustuspäätökseen.

Inarin ja Utsjoen alueen tärkein rajakaupan toimiala on päivittäistavarakauppa, mutta sen oheen on syntynyt paljon erikoiskauppaa. Suomalaisilla kaupoilla on hyvät kilpailuasemat vaivattoman rajanylityksen, selvästi edullisemman hintatason, tarjonnan ja toimintatapojensa ansiosta. Rajakaupan sesongit ovat viime vuosina tasaantuneet, koska norjalaisten asiointi on rutiininomaisempaa kuin aikaisemmin. Aivan rajan pinnassa 90 prosenttia vähittäiskaupan asiakaskunnasta on norjalaisia. Norjalaisia saapuu kauppoihin Finnmarkin läänin alueelta 250 kilometrin säteeltä. Norjalaiset ostavat Suomen puolelta käytännöllisesti kaikkea, mitä tullisäännökset eivät erikseen kiellä. Menekkituotteita ovat esimerkiksi liha ja alkoholijuomat.

Asiasanat	rajakauppa, ostosmatkailu, ostokäyttäytyminen, vähittäiskauppa, Norja
Muita tietoja	